

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

2011/0167(NLE)

4.6.2012

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

προς την Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου

σχετικά με τη συμβατότητα της εμπορικής συμφωνίας για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης μεταξύ, αφενός, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της και, αφετέρου, της Αυστραλίας, του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Δημοκρατίας της Κορέας, των Ηνωμένων Πολιτειών του Μεξικού, του Βασιλείου του Μαρόκου, της Νέας Ζηλανδίας, της Δημοκρατίας της Σιγκαπούρης, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής με τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (12195/2011 – C7-0027/2012 – 2011/0167(NLE))

Συντάκτης γνωμοδότησης: Δημήτριος Δρούτσας

PA_Leg_Consent

Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων προβαίνει, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 2 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις ακόλουθες παρατηρήσεις όσον αφορά τη συμβατότητα της εμπορικής συμφωνίας για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης μεταξύ, αφενός, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της και, αφετέρου, της Αυστραλίας, του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Δημοκρατίας της Κορέας, των Ηνωμένων Πολιτειών του Μεξικού, του Βασιλείου του Μαρόκου, της Νέας Ζηλανδίας, της Δημοκρατίας της Σιγκαπούρης, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (εφεξής, η ACTA) με τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής, ο Χάρτης)¹.

Γενικό πλαίσιο

1. αναγνωρίζει ότι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας συνιστούν σημαντικά εργαλεία για την Ένωση στην οικονομία που είναι βασισμένη στη γνώση και ότι είναι ζωτικής σημασίας η κατάλληλη εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας· υπενθυμίζει ότι οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ζημιώνουν την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία· επισημαίνει ότι η ACTA δεν δημιουργεί νέα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά ότι συνιστά πλαίσιο συνθήκης επιβολής του νόμου με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση των παραβιάσεων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας·
2. επαναλαμβάνει ότι η Ευρώπη χρειάζεται μια διεθνή συμφωνία προκειμένου να επιταχύνει την καταπολέμηση των προϊόντων παραποίησης διότι αυτά τα προϊόντα προκαλούν κάθε χρόνο σημαντική ζημία στις ευρωπαϊκές εταιρείες και ως εκ τούτου θέτουν σε κίνδυνο τις ευρωπαϊκές θέσεις εργασίας· σημειώνει ότι πέραν αυτού τα προϊόντα παραποίησης συχνά δεν πληρούν τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις ασφάλειας, θέτοντας σοβαρούς κινδύνους για την υγεία των καταναλωτών·
3. υπενθυμίζει ότι το επίπεδο διαφάνειας των διαπραγματεύσεων καθώς και πολλές διατάξεις της ίδιας της ACTA αποτέλεσαν αιτία διαμάχης με την οποία επανειλημμένα ασχολήθηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων διαπραγματεύσεων· υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 218, παράγραφος 10, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το Κοινοβούλιο πρέπει να ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας· είναι της άποψης ότι δεν έχει εξασφαλισθεί η κατάλληλη διαφάνεια καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την ACTA· αναγνωρίζει ότι έχουν καταβληθεί προσπάθειες από την Επιτροπή¹ για την ενημέρωση του Κοινοβουλίου, εκφράζει όμως λύπη που η απαίτηση περί διαφάνειας έχει συνταχθεί με πολύ περιοριστική διατύπωση και μόνο κατόπιν πιέσεων εκ μέρους το Κοινοβουλίου και της κοινωνίας των πολιτών². τονίζει ότι σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βιέννης σχετικά με το Δίκαιο των Συνθηκών κατά την ερμηνεία μιας Συνθήκης μπορεί να υπάρξει προσφυγή σε συμπληρωματικά μέσα

¹ Λαμβάνονται υπόψη οι δύο γνωμοδοτήσεις της 5ης Οκτωβρίου 2011 και της 8ης Δεκεμβρίου 2011 που εξέδωσε η Νομική Υπηρεσία του Κοινοβουλίου σχετικά με την ACTA <http://lists.act-on-acta.eu/pipermail/hub/attachments/20111219/59f3ebeb/attachment-0010.pdf>.

² Βλέπε, για παράδειγμα, το ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2010 σχετικά με τη διαφάνεια και την πορεία των διαπραγματεύσεων της ACTA (EE C 349 E, 22.12.2010, σ. 46) και τη δήλωση του Κοινοβουλίου της 9ης Σεπτεμβρίου 2010 σχετικά με την έλλειψη διαφανούς διαδικασίας και το δυνητικώς αμφισβητήσιμο περιεχόμενο που αφορά την εμπορική συμφωνία για την καταπολέμηση της παραποίησης (ACTA) (EE C 308 E, 20.10.2011, σ. 88).

ερμηνείας συμπεριλαμβανομένου του προπαρασκευαστικού έργου της Συνθήκης και των περιστάσεων της σύναψής της (Άρθρο 32)· επισημαίνει ότι δεν διατίθεται δημοσίως όλο το προπαρασκευαστικό έργο για την ACTA·

4. υπογραμμίζει ταυτόχρονα ότι είναι ζωτικής σημασίας να εξευρεθεί η σωστή ισορροπία ανάμεσα στην εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως είναι η ελευθερία της έκφρασης, το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής σφαίρας και στην προστασία προσωπικών δεδομένων καθώς και στην εμπιστευτικότητα των επικοινωνιών, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη - κυρίως το τεκμήριο αθωότητας και η αποτελεσματική δικαστική προστασία¹ - και υπενθυμίζει τις διεθνείς Συνθήκες², το ευρωπαϊκό δίκαιο³ και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά αυτή τη δίκαιη ισορροπία⁴.
5. σε αυτό το πλαίσιο τονίζει ότι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας καθαντά ανήκουν στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 2, του Χάρτη και βάσει διεθνών συμφωνιών⁵.
6. υπενθυμίζει ότι στην επίτευξη της δέουσας ισορροπίας ανάμεσα στην επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αφενός και στα θεμελιώδη δικαιώματα και το κοινό συμφέρον αφετέρου συμβάλλει μία σειρά από εσωτερικά και εξωτερικά όρια ως προς τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης μονομερούς καταχρήσεώς τους⁶.
7. επισημαίνει ότι από τη φύση τους τα θεμελιώδη δικαιώματα βασίζονται σε μία σειρά όρων⁷: είναι οικουμενικά, βασίζονται στα δικαιώματα του ατόμου και σε μη υλικά συμφέροντα, δεν είναι μεταβιβάσιμα και δεν αναιρούνται, απορρέουν ex persona, είναι φυσικά και ανήκουν στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου· σημειώνει από αυτή την άποψη μία σειρά θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει μέρος μόνο αυτών των χαρακτηριστικών, επομένως είναι αναγκαία η διάκριση της χρήσης αποτελεσματικών μέσων για την προστασία τους, π.χ. προκειμένου για φάρμακα που σώζουν ζωές αφενός ή βιομηχανικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας για την προστασία σχεδίων αφετέρου, από άλλα συμφέροντα τα οποία απορρέουν από λοιπά θεμελιώδη

¹ Βλέπε επίσης με αυτή την έννοια τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων της 24ης Απριλίου 2012 (<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2012/12-04-24_ACTA_EN.pdf>).

² Σ' αυτό το πλαίσιο, βλέπε το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου (TRIPS) και τα προοίμια της Συμφωνίας για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO) και της Συνθήκης του WIPO για τις Ερμηνείες και Εκτελέσεις και τα Φωνογραφήματα.

³ Βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 3, 9 και 31 της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (EE L 167, 22.6.2001, σ. 10).

⁴ Βλέπε με αυτή την έννοια το σημείο (δ) της γνώμης των ευρωπαϊών πανεπιστημιακών σχετικά με την ACTA (http://www.iri.uni-hannover.de/tl_files/pdf/ACTA_opinion_200111_2.pdf)· Υπόθεση C-275/06 Promusicae [2008] ECR I-271 (παράγραφοι 62 έως 68), Υπόθεση C-70/10 Scarlet Extended SA κατά Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) (παράγραφος 44), Υπόθεση C-360/10, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) κατά Netlog NV (παράγραφοι 42-44) και Υπόθεση C-461/10 Bonnier Audio AB, Earbooks AB, Norstedts Förlagsgrupp AB, Piratförlaget AB, Storyside AB κατά Perfect Communication Sweden AB.

⁵ Βλ. π.χ. άρθρο 27 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, άρθρο 15 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα.

⁶ Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 2, της Συμφωνίας TRIPS.

⁷ GROSHEIDE, W. Intellectual Property and Human Rights: A Paradox. 1st edition, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2010 (p328 ISBN 978-1848444478. p21).

δικαιώματα, όπως π.χ. η προστασία της ανθρώπινης υγείας·

8. επαναλαμβάνει ότι με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, την 1η Δεκεμβρίου 2009, μεταβλήθηκε ριζικά το νομικό περιβάλλον της Ένωσης, η οποία θα πρέπει να καθιερώνεται όλο και περισσότερο ως κοινότητα κοινών αξιών και αρχών· υπενθυμίζει ότι το νέο πολυεπίπεδο σύστημα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης αντλεί στοιχεία από πολλές διαφορετικές πηγές και ενισχύεται από ποικιλία μηχανισμών που περιλαμβάνουν τον νομικά δεσμευτικό Χάρτη, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα δικαιώματα που εδράζονται στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και στην ερμηνεία τους σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹· υπογραμμίζει ότι αυτή η ενισχυμένη αρχιτεκτονική των ανθρώπινων δικαιωμάτων και το υψηλό επίπεδο προστασίας που επιδιώκει η Ένωση (το «ευρωπαϊκό μοντέλο») πρέπει επίσης να διατηρηθούν και στην εξωτερική διάστασή της δεδομένου ότι η παρουσία της Ένωσης σε ζητήματα που άπτονται των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να είναι υποδειγματική² και δεν πρέπει να δίνει την αίσθηση ότι επιτρέπει το «ξέπλυμα» θεμελιωδών δικαιωμάτων·
9. θεωρεί ότι η «αξιοπρέπεια, η αυτονομία και η αυτόνομη ανάπτυξη»³ των ανθρώπινων όντων είναι έννοιες βαθιά ριζωμένες σ' αυτό το ευρωπαϊκό μοντέλο και υπενθυμίζει ότι το ιδιωτικό απόρρητο και η προστασία των δεδομένων, μαζί με την ελευθερία έκφρασης, θεωρήθηκαν ανέκαθεν κομβικά στοιχεία αυτού του μοντέλου ως θεμελιώδη δικαιώματα αλλά και ως πολιτικοί στόχοι· υπογραμμίζει ότι αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη στάθμιση του δικαιώματος προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και του δικαιώματος της επιχειρηματικής ελευθερίας, δικαιώματα τα οποία προστατεύονται επίσης από τον Χάρτη·
10. υπενθυμίζει τις θέσεις που εξέφρασε το Κοινοβούλιο στη σύστασή του της 26ης Μαρτίου 2009 προς το Συμβούλιο σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας και των θεμελιωδών ελευθεριών στο Διαδίκτυο⁴ οι οποίες είναι σημαντικές για τη συζήτηση που διεξάγουμε σήμερα, συμπεριλαμβανομένης της αδιάπτωτης προσοχής στην απόλυτη προστασία και την ενισχυμένη προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο Διαδίκτυο·
11. επαναλαμβάνει ότι οι περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που αναγνωρίζει ο Χάρτης πρέπει να εναρμονίζονται με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και με το άρθρο 52 του Χάρτη, το οποίο απαιτεί να προβλέπει η νομοθεσία περιορισμούς οι οποίοι θα είναι αναγκαίοι και αναλογικοί προς τους θεμιτούς επιδιωκόμενους στόχους·

¹ Ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2010 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2009) – αποτελεσματική εφαρμογή μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας (P7_TA(2010)0483, παρ. 5).

² Ανακοίνωση της Επιτροπής «Στρατηγική για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2010)573, σ. 3).

³ A Rouvroy και Y Pouillet, 'Self-determination as "the key" concept' (<http://www.cpdconferences.org/Resources/Rouvroy-Pouillet.pdf>).

⁴ EE C 117 E, 6.5.2010, σ. 206.

12. υπενθυμίζει ότι οι διεθνείς συμφωνίες που συνάπτονται από την Ένωση πρέπει να είναι συμβατές με τις διατάξεις των Συνθηκών, είναι δεσμευτικές έναντι των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών της (Άρθρο 216, παράγραφος 2, της ΣΛΕΕ) και σύμφωνα με την καθιερωμένη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης¹. υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να αναγνωρισθεί η άμεση ισχύς των διατάξεων διεθνών συμφωνιών, αυτές «πρέπει επίσης, από απόψεως περιεχομένου, να είναι απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, καθώς επίσης η φύση και η οικονομία τους να μην αποκλείουν τη δυνατότητα αυτή επικλήσεως»². υπενθυμίζει επίσης τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης³ σύμφωνα με την οποία οι απαιτήσεις που απορρέουν από την προστασία των γενικών αρχών που αναγνωρίζονται εντός της έννομης τάξης της Ένωσης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, δεσμεύουν ομοίως τα κράτη μέλη όταν αυτά εφαρμόζουν κανονιστικές ρυθμίσεις της Ένωσης, και σύμφωνα με τις οποίες οι υποχρεώσεις που επιβάλλει μια διεθνής συμφωνία δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή των συνταγματικών αρχών των Συνθηκών της Ένωσης, μεταξύ των οποίων η αρχή ότι όλες οι ενωσιακές πράξεις πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα.
13. εκφράζει βαθιά λύπη για το γεγονός ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί για την ACTA ειδική αξιολόγηση των επιπτώσεων στα θεμελιώδη δικαιώματα και αντιστρατεύεται τη θέση σύμφωνα με την οποία δεν αιτιολογείται αξιολόγηση των επιπτώσεων για την ACTA δεδομένου ότι η συμφωνία αυτή δεν υπερβαίνει το ενωσιακό κεκτημένο και δεν απαιτούνται μέτρα εφαρμογής⁴, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την άποψη που εξέφρασε η Επιτροπή στην Ανακοίνωσή της του 2010 «Στρατηγική για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη»⁵.
14. υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ζήτημα του κατά πόσον η ACTA είναι συμβατή με τις Συνθήκες της Ένωσης, ιδίως με τον Χάρτη⁶.
15. σέβεται το ρόλο του Δικαστηρίου του Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως προβλέπεται στις Συνθήκες· τονίζει ωστόσο ότι η αξιολόγηση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στον εν λόγω τομέα πρέπει να λάβει υπόψη το ρόλο του Κοινοβουλίου στην προστασία και στην προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τόσο ως προς το γράμμα όσο και ως προς το πνεύμα τους, στις εξωτερικές και εσωτερικές διαστάσεις, από τη σκοπιά του ατόμου καθώς και από τη σκοπιά μιας κοινότητας· επιπλέον, θεωρεί ότι μια τέτοια αξιολόγηση θα πρέπει να εξετάζει κατά πόσον το ευρωπαϊκό μοντέλο που περιγράφεται ανωτέρω, το οποίο απαιτεί υψηλά πρότυπα προστασίας για τα θεμελιώδη δικαιώματα και θέτει την αξιοπρέπεια, την αυτονομία και την αυτοδιάθεση στον πυρήνα του, εκφράζεται στο υπό ανάλυση μέσον·

Η πρόκληση της ασφάλειας δικαίου και της κατάλληλης ισορροπίας

¹ Βλέπε Υπόθεση C-135/10 SC F κατά Del Corso (παρ. 39) που αναφέρεται επίσης στις υποθέσεις C-181/73 Haegeman και C-12/86 Demirel.

² Αυτόθι, παράγραφος 43.

³ Υποθέσεις C-540/03 Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (παρ. 105)· C-402/05 P και C-415/05 P Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (παρ. 285).

⁴ Βλέπε Σημείωμα «Civil Society Meeting ACTA» (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/february/tradoc_147497.pdf).

⁵ Αυτόθι, αριθ. 1.

⁶ Άρθρο 218(11) ΣΛΕΕ.

16. σημειώνει ότι η ACTA περιέχει τόσο γενικές διατάξεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα και την αναλογικότητα (π.χ. άρθρο 4¹ και άρθρο 6², προοίμιο), όσο και ειδικές (π.χ. άρθρο 27, παράγραφοι 3 και 4³). ωστόσο, στο πλαίσιο αυτό, αναφέρει ότι το άρθρο 4 καλύπτει μόνο τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων από μέρη και ότι οι αναφορές που περιέχονται στο άρθρο 27, παράγραφοι 3 και 4 θα πρέπει να εκληφθούν ως πρότυπα και ελάχιστες διασφαλίσεις· επισημαίνει ότι το ιδιωτικό απόρρητο και η ελευθερία έκφρασης δεν είναι απλές αρχές όπως αναφέρονται στην ACTA, αλλά αναγνωρίζονται ως θεμελιώδη δικαιώματα, συν τοις άλλοις και από το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον Χάρτη, και την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου⁴.
17. προβληματίζεται σχετικά με το αν οι έννοιες που ορίζονται στο πλαίσιο της συμφωνίας ACTA, όπως «βασικές αρχές» ή η έννοια της «δίκαιης δίκης», είναι συμβατές με τις έννοιες που ορίζονται στον Χάρτη, όπως τα θεμελιώδη δικαιώματα ή το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη σύμφωνα με το άρθρο 47·
18. σημειώνει ότι έχουν εκφραστεί ανησυχίες ειδικά για τις διατάξεις που αφήνουν περιθώριο ευελιξίας στην εφαρμογή τους, με το σκεπτικό ότι αυτές οι διατάξεις μπορεί να εφαρμοστούν στην Ένωση κατά τρόπο που θα μπορούσε να είναι παράνομος ή αντίθετος με τα θεμελιώδη δικαιώματα·
19. θεωρεί επιπλέον ότι, ενώ είναι κατανοητό μία διεθνής συμφωνία την οποία διαπραγματεύονται μέρη με διαφορετικές νομικές παραδόσεις να συντάσσεται με γενικότερους όρους από ό,τι θα ίσχυε για τη νομοθεσία της Ένωσης⁵, εάν ληφθούν υπόψη οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους τα μέρη χειρίζονται την ισορροπία μεταξύ δικαιωμάτων και συμφερόντων, καθώς και μία μέχρι ενός βαθμού ευελιξία, είναι επίσης ζωτικής σημασίας να ενσωματωθούν στην ACTA ασφάλεια δικαίου και ισχυρές και λεπτομερείς διασφαλίσεις·
20. υπογραμμίζει ότι υπάρχει σημαντική νομική αβεβαιότητα στον τρόπο με τον οποίο έχουν συνταχθεί ορισμένες κομβικές διατάξεις της ACTA (π.χ. άρθρο 11 (πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις), άρθρο 23 (αξιόπρινες πράξεις), άρθρο 27 (πεδίο των μέτρων εφαρμογής στο ψηφιακό περιβάλλον), ιδίως άρθρο 27, παράγραφος 3 (μηχανισμοί συνεργασίας), και άρθρο 27, παράγραφος 4)· προειδοποιεί ότι ενδέχεται να υπάρξουν αποσπασματικές προσεγγίσεις εντός της Ένωσης με κίνδυνο ανεπαρκούς τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και του δικαιώματος της επιχειρηματικής ελευθερίας· επισημαίνει ότι αυτοί οι κίνδυνοι είναι ιδιαίτερα υπαρκτοί όσον αφορά το άρθρο 27, παράγραφοι 3 και 4, δεδομένης της ασάφειας αυτών των κειμένων αλλά και λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών που ακολουθούνται επί του παρόντος σε ορισμένα

¹ Ιδιωτικό απόρρητο και δημοσιοποίηση πληροφοριών.

² Γενικές υποχρεώσεις σχετικά με την εφαρμογή και, ειδικότερα, την κατάλληλη προστασία των δικαιωμάτων όλων των συμμετεχόντων και απαίτηση αναλογικότητας.

³ «σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις που διέπουν τα μέρη» [...] «σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει το συγκεκριμένο μέρος, τηρώντας θεμελιώδεις αρχές, όπως η ελευθερία της έκφρασης, η διεξαγωγή δίκαιης δίκης και το ιδιωτικό απόρρητο.»

⁴ Βλέπε επίσης με αυτή την έννοια την παράγραφο 64 της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προσωπικών Δεδομένων που αναφέρεται ανωτέρω.

⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, με τίτλο «Comments on the “Opinion of the European Academics on Anti-Counterfeiting Trade Agreement”».

κράτη μέλη (π.χ. εκτεταμένη παρακολούθηση του Διαδικτύου από ιδιωτικούς φορείς), η συμβατότητα των οποίων με τον Χάρτη είναι συζητήσιμη·

21. θεωρεί ότι ειδικά το τμήμα 5 «Επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο ψηφιακό περιβάλλον» χρήζει μεγαλύτερης σαφήνειας και συνοχής, διότι η ασάφεια και τα κενά μπορεί να οδηγήσουν σε αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών διατάξεων, και ένας τέτοιος κατακερματισμός θα μπορούσε να επιφέρει εμπόδια στην εσωτερική αγορά, πράγμα που στην περίπτωση του διαδικτυακού περιβάλλοντος θα εμπόδιζε την ευρύτερη διασυνοριακή χρήση των αντικειμένων προστασίας από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας·
22. υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 49 του Χάρτη «κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο» και από αυτή την άποψη επισημαίνει ότι το πεδίο ορισμένων διατάξεων στο τμήμα 4 «Επιβολή ποινικών κυρώσεων» είναι ασαφές·
23. συμμερίζεται τις ανησυχίες που εκφράστηκαν από τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στη γνωμοδότησή του της 24ης Απριλίου 2012 σχετικά με την ACTA, ιδίως σε σχέση με το ασαφές πεδίο εφαρμογής της, την αόριστη έννοια "αρμόδια αρχή", την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τους Παρόχους Υπηρεσιών Διαδικτύου μέσω εθελοντικών εφαρμοστικών μέτρων συνεργασίας και την έλλειψη των ενδεδειγμένων διασφαλίσεων όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα·
24. επισημαίνει ότι ενώ ορισμένες διατάξεις της συμφωνίας ACTA (π.χ. άρθρο 27, παράγραφοι 3 και 4) δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα και συνεπώς δεν θεμελιώνουν νομική υποχρέωση των συμβαλλομένων μερών τα οποία παραβιάζουν θεμελιώδη δικαιώματα, η έλλειψη ακρίβειας των διατάξεων όσον αφορά επαρκείς περιορισμούς και διασφαλίσεις δημιουργεί αμφιβολίες σχετικά με τον απαραίτητο βαθμό ασφάλειας δικαίου που απαιτείται από την ACTA (π.χ. διασφαλίσεις κατά της κατάχρησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή για την προστασία του δικαιώματος της υπεράσπισης)· τονίζει ότι αυτές οι ατέλειες δεν πρέπει να είναι παραδεκτές σε μια συμφωνία της οποίας η Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος· υπενθυμίζει ότι άλλες διεθνείς συμφωνίες με επιπλοκές ως προς τα θεμελιώδη δικαιώματα έχουν επιτύχει υψηλότερο βαθμό ακρίβειας και εγγυήσεων¹·
25. είναι της άποψης ότι τα μέτρα που επιτρέπουν τον εντοπισμό συνδρομητή του οποίου ο λογαριασμός φέρεται ότι χρησιμοποιήθηκε για παραβίαση συνεπάγονται διάφορες μορφές ελέγχου της χρήσεως του Διαδικτύου από μεμονωμένους χρήστες· τονίζει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απεφάνθη κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο ότι η παρακολούθηση όλων των ηλεκτρονικών επικοινωνιών χωρίς χρονικό περιορισμό και χωρίς συγκεκριμένο εύρος δράσεως, όπως το 'φιλτράρισμα' από τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου ή η συλλογή δεδομένων από κατόχους δικαιωμάτων, δεν εγγυάται δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα άλλα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, και πιο συγκεκριμένα στο δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα και στην ελευθερία λήψης και μετάδοσης πληροφοριών ή στην επιχειρηματική ελευθερία (άρθρα 8, 11 και 16 του

¹ Βλ. για παράδειγμα Συμβούλιο της Ευρώπης - Σύμβαση για το Έγκλημα στον Κυβερνοχώρο CETS αριθ. 185, Βουδαπέστη 23 Νοεμβρίου 2001.

Χάρτη)¹.

26. θεωρεί ότι στη συμφωνία ACTA δεν περιλαμβάνονται σαφείς εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, το δικαίωμα της υπεράσπισης (ιδίως το δικαίωμα ακρόασης) και το τεκμήριο αθωότητας·
27. θεωρεί ότι η συμφωνία ACTA δεν εξασφαλίζει εγγυήσεις για τη διαφύλαξη του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και των επικοινωνιών, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 του Χάρτη·

Το καθήκον προάσπισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων

28. θεωρεί απογοητευτικό το γεγονός ότι δεν καταβλήθηκαν επιπρόσθετες και ουσιαστικές προσπάθειες για περαιτέρω διαβούλευση με όλους τους συμμετόχους και ενσωμάτωση των απόψεών τους κατά τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων για την ACTA· εκφράζει λύπη που τα υψηλά πρότυπα διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης τα οποία επιδιώκει να καθιερώσει η Ένωση δεν έχουν εκπληρωθεί όσον αφορά την ACTA· πιστεύει επομένως ότι η ACTA έρχεται σε ένα πολύ πρώιμο στάδιο, ιδίως όσον αφορά τομείς όπου η Ένωση δεν είχε μέχρι τώρα την ευκαιρία να διεξαγάγει πλήρη δημόσιο διάλογο·
29. δίνει έμφαση στο γεγονός ότι οι πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου (ΠΥΔ) δεν πρέπει να αστυνομεύουν το Διαδίκτυο και ως εκ τούτου καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να διασφαλίσουν νομική σαφήνεια στον ρόλο των ΠΥΔ στο πλαίσιο της ACTA· θεωρεί ότι η ACTA στοχεύει μόνο στη μεγάλης κλίμακας παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αφήνοντας στα συμβαλλόμενα μέρη τη δυνατότητα να εξαιρούν τη μη εμπορική χρήση από τις διατάξεις της σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις· σημειώνει ότι είναι ασαφές το πού χαράσσεται η γραμμή που οριοθετεί την εμπορική από τη μη εμπορική χρήση· υπογραμμίζει επίσης τη σπουδαιότητα της διαφοροποίησης μεταξύ μικρής κλίμακας μη εμπορικής τηλεφόρτωσης και ιδιωτικού απορρήτου·
30. πιστεύει ότι η παραποίηση και η πειρατεία που διαπράττονται εκ προθέσεως και σε εμπορική κλίμακα αποτελούν σοβαρά φαινόμενα στην κοινωνία της πληροφορίας και ότι είναι συνεπώς αναγκαίο να εκπονηθεί μια συνεκτική στρατηγική της Ένωσης ώστε να αντιμετωπισθούν· μια τέτοια στρατηγική δεν θα πρέπει να επικεντρωθεί αποκλειστικά στην καταστολή ή στον αντίκτυπο της παραποίησης και της πειρατείας, αλλά επίσης στις αιτίες τους, θα πρέπει να τηρεί πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Ένωση και θα πρέπει ταυτόχρονα να είναι αποτελεσματική, αποδεκτή και κατανοητή για την κοινωνία στο σύνολό της· υπενθυμίζει ότι, μετά από αίτημα του Κοινοβουλίου², η Επιτροπή, στην ψηφιακή της ατζέντα για στρατηγική της Ευρώπης, δεσμεύθηκε για την έγκριση ενός κώδικα επιγραμμικών δικαιωμάτων της ΕΕ· καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή ο κώδικας των επιγραμμικών δικαιωμάτων της ΕΕ να καθορίζει σαφώς τα δικαιώματα των χρηστών των πολιτών της Ένωσης και να ορίζει τί μπορούν ή τί δεν μπορούν να κάνουν στο ψηφιακό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων όπου χρησιμοποιούν περιεχόμενο το οποίο προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας·

¹ Υπόθεση C-70/10 Scarlet Extended SA κατά Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) (παρ. 47-49).

² Ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 21ης Ιουνίου 2007 σχετικά με την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στο ψηφιακό περιβάλλον (EE C 146 E, 12.6.2008, σ. 370) (παράγραφοι 25-28).

31. τονίζει ότι δεν κλήθηκαν να υπογράψουν τη συμφωνία ACTA κράτη στα οποία γίνεται η μεγαλύτερη παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως η Κίνα, το Πακιστάν, η Ινδία, η Ρωσία ή η Βραζιλία, και ότι δεν φαίνεται πιθανόν ότι αυτά τα κράτη θα προσχωρήσουν στη συμφωνία ACTA στο εγγύς μέλλον, πράγμα που εγείρει σοβαρά ζητήματα ως προς την αποτελεσματικότητα των μέτρων τα οποία προτείνει η ACTA.
32. θεωρεί ότι όταν διακυβεύονται θεμελιώδη δικαιώματα, δεν υπάρχει θέση για καμία ασάφεια· είναι της άποψης ότι η ACTA δεν έχει αποφύγει αυτή την ασάφεια αλλά, αντιθέτως, επιφέρει επιπρόσθετα και ποικίλα στοιχεία ασάφειας· υπενθυμίζει ότι η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων βεβαιώνει ότι οποιοσδήποτε περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών που προβλέπονται από τον νόμο πρέπει να έχει προβλέψιμες συνέπειες, να είναι σαφής, ακριβής και προσβάσιμος καθώς και αναγκαίος σε μια δημοκρατική κοινωνία και αναλογικός στους επιδιωκόμενους στόχους·
33. είναι της άποψης ότι η ACTA δεν διασφαλίζει επαρκείς εγγυήσεις ούτε τη δέουσα ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων θεμελιωδέστερων δικαιωμάτων, ενώ δεν επιτυγχάνει την αναγκαία ασφάλεια δικαίου για τις βασικές διατάξεις της·
34. υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω και με την επιφύλαξη της εκτίμησης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος, αλλά λαμβανομένου υπόψη του ρόλου του Κοινοβουλίου στην προστασία και στην προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεραίνει ότι η προτεινόμενη ACTA, για την οποία έχει ζητηθεί από το Κοινοβούλιο να την εγκρίνει, είναι ασύμβατη με τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη και καλεί την Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου, ως αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή, να συστήσει να μη συγκατατεθεί το Κοινοβούλιο στη σύναψη της ACTA.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εισηγητής φρονεί ότι η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ευρώπη είναι πολύ σημαντική για τη διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της ηπείρου μας μέσα σε μία παγκοσμιοποιημένη και διασυνδεδεμένη οικονομία που εξελίσσεται με ταχύ ρυθμό. Οι καλλιτέχνες και οι παραγωγοί καινοτομίας θα πρέπει να αμείβονται για την ιδιοφυΐα τους. Ταυτόχρονα, όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες, μαζί με τους ακτιβιστές, τους πολιτικούς αντιφρονούντες και τους πολίτες που επιθυμούν να συμμετάσχουν στον δημόσιο διάλογο, δεν θα πρέπει επ' ουδενί λόγω να συναντούν εμπόδια στην ικανότητα και τη βούλησή τους να επικοινωνούν, να δημιουργούν, να διαμαρτύρονται και, εν γένει, να δρουν. Και δεν θα πρέπει να συναντούν εμπόδια ειδικότερα τώρα, στην εποχή μας, όταν σε ολόκληρο τον κόσμο βιώνουμε και δεχόμαστε με ικανοποίηση μία τεράστια και ανεξέλεγκτη ανάπτυξη διαφορετικών φωνών που επιτέλους είναι δυνατόν να ακουστούν. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ως ο μόνος άμεσος εκπρόσωπος 400 εκατομμυρίων ευρωπαϊών πολιτών, έχει την ευθύνη να εγγυηθεί ότι δεν θα εμποδιστεί αυτή η ανάπτυξη.

Αυτή η πρακτική ανταλλαγής αρχείων, που κατέστη δυνατή χάρη στην αξιοσημείωτη τεχνολογική πρόοδο των τελευταίων δεκαετιών, θέτει ασφαλώς άμεσες προκλήσεις στον τρόπο με τον οποίο έχουμε αντιμετωπίσει τα ζητήματα αμοιβής των καλλιτεχνών, αλλά και την ορθή εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας κατά τις περασμένες δεκαετίες. Ως πολιτικοί ιθύνοντες, καθήκον μας είναι να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά αυτή την πρόκληση επιτυγχάνοντας μία αποδεκτή ισορροπία ανάμεσα στις δυνατότητες που μας προσφέρει η τεχνολογία και στη διαιώνιση της καλλιτεχνικής δημιουργίας, η οποία αποτελεί εμβληματικό σύμβολο του ρόλου που διαδραματίζει η Ευρώπη στον κόσμο.

Βρισκόμαστε συνεπώς σε μία καθοριστική καμπή αυτού του διαλόγου, σε μία συγκινητική στιγμή αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, ο εισηγητής είναι πεπεισμένος ότι η συμφωνία ACTA έρχεται σε ένα πολύ πρώιμο στάδιο κι ότι η ενδεχόμενη έγκριση της σύμβασης θα πάγωνε στην ουσία τη δυνατότητα της διεξαγωγής δημόσιου διαλόγου στο ύψος της δημοκρατικής κληρονομιάς μας. Έναντι μίας τόσο μνημειώδους πρόκλησης, αυτό που καθίσταται απόλυτα απαραίτητο είναι να συμμετάσχει, ήδη από την αρχή, ο κάθε εμπειρογνώμονας που διαθέτουμε, ο κάθε οργανισμός ή φορέας στον οποίο μπορούμε να προσφύγουμε, ο κάθε πολίτης που επιθυμεί να εκφράσει τη γνώμη του, στη δημιουργία ενός σύγχρονου κοινωνικού συμφώνου, ενός σύγχρονου συστήματος προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η συμφωνία ACTA δεν αντιπροσωπεύει αυτή την προσέγγιση, αλλά ούτε και είχε επινοηθεί για τον σκοπό αυτό. Αντιθέτως, ο εισηγητής είναι της γνώμης ότι η έγκριση σήμερα της ACTA θα έπνιγε πρόωρα τη συζήτηση και θα έκανε τη ζυγαριά να γείρει από τη μία πλευρά, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να πειραματίζονται με νομοθετήματα που θα μπορούσαν να βλάψουν θεμελιώδεις ελευθερίες και να δημιουργήσουν προηγούμενα με πιθανές ανεπιθύμητες συνέπειες για τις μελλοντικές κοινωνίες. Η παρούσα γνωμοδότηση, ρίχνοντας φως στους κινδύνους αυτούς, αποσκοπεί να εμπλουτίσει τον διάλογο που έχει αναληφθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να βοηθήσει τα μέλη του να κατασταλάξουν στην όσο το δυνατόν πιο τεκμηριωμένη και συνειδητή απόφαση στο θεμελιώδες ζήτημα της απόρριψης ή έγκρισης της ACTA.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	31.5.2012						
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">36</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">1</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">21</td> </tr> </table>	+:	36	-:	1	0:	21
+:	36						
-:	1						
0:	21						
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Jan Philipp Albrecht, Mario Borghezio, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Simon Busuttil, Philip Claey, Carlos Coelho, Rosario Crocetta, Ioan Enciu, Cornelia Ernst, Monika Flašíková Beňová, H��l��ne Flautre, Kinga G��l, Kinga G��ncz, Nathalie Griesbeck, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, L��via J��r��ka, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L��pez Aguilar, Baroness Sarah Ludford, V��ronique Mathieu, Anthea McIntyre, Jan Mulder, Jacek Protasiewicz, Carmen Romero L��pez, Birgit Sippel, Csaba S��gor, Renate Sommer, Rui Tavares, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Cecilia Wikstr��m, Auke Zijlstra, Γε��ργιος Παπανικολ��ου, Светослав Христов Малинов						
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Alexander Alvaro, Vilija Blinkevi��i��t��, Birgit Collin-Langen, Evelyne Gebhardt, Franziska Keller, ��d��m K��sa, Juan Andr��s Naranjo Escobar, Hubert Pirker, Zuzana Roithov��, Carl Schlyter, Marie-Christine Vergiat, Δημ��τριος Δρούτσας, Станислав Илчев, Илияна Малинова Йотова						
Αναπληρωτές (��ρθρο 187, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Κρίτων Αρσ��νης, Adam Bielan, Fran��oise Castex, Marielle Gallo, Esther Herranz Garc��a, Se��n Kelly, Elisabeth Morin-Chartier						